

۱۱

پیگیری پول‌های مشکوک

خبرنگاران کتاب از انبار ۵۰۰ هزار جلدی قاچاق کتاب بازدید کردند

قاچاقچیان فرهیخته

گزارش کپسولی

پایان داستان «پوران»

چند روز است عکس‌ها و نامه‌هایشان در فضای مجازی دست به دست می‌چرخد. پوران را می‌گوییم؛ همسر زنده‌یاد علی شریعتی که همین چند روز پیش درگذشت و روز گذشته هم در امامزاده عبدا... شهری به خاک سپرده شد. او متولد سال ۱۳۱۳ بود و خواهر شهید مهدی شریعت رضوی یکی از سه دانشجویی است که در حمله نیروهای امنیتی به دانشگاه تهران در ۱۶ آذر ۱۳۳۲ به شهادت رسید.

حکایت پوران خانم، شاید از خیلی جهات شبیه زندگی همسران اندیشمندان و سیاستون بزرگ باشد، اما این شباهت‌ها مگر می‌تواند تصویر متفاوت او در زندگی همسرش علی را کمزنگ کند؟ پوران خانم وقتی برای تحصیل در رشته ادبیات فارسی دانشگاه مشهد پذیرفته شد یکی از دانشجویان همکلاسه‌ش در سال اول علی شریعتی بود. مردی که سال ۱۳۳۶ به دلیل فعالیت در نهضت مقاومت ملی مشهد به همراه عده زیاد دیگری از فعالان نهضت مقاومت ملی و از جمله پدرش، استاد شریعتی، طاهر احمدزاده و... بازداشت و به تهران فرستاده شد. وی بعد از آزادی از زندان و بازگشت به مشهد به پوران خانم پیشنهاد ازدواج داد و آن دو ۲۴ تیر ۱۳۳۷ به همسری یکدیگر درآمدند.

یک سال بعد دکتر شریعتی برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت و پوران خانم هم بعد از مدتی به او ملحق شد. او در دانشگاه سوربن پاریس به ادامه تحصیل پرداخت و موفق به دریافت مدرک دکتر در رشته ادبیات فارسی شد. موضوع پایان‌نامه او که سال ۱۹۶۳ به راهنمایی ژیلبر لازار از آن دفاع کرد، توصیف طبیعت در شعر تغزلی فارسی در قرن بود.

علی و پوران همراه سه فرزند خود سال ۱۳۴۴ به ایران بازگشتند و عملاً تا سال ۱۳۵۶ به دکتر شریعتی از ایران به اروپا رفت و ۲۹ خرداد ۱۳۵۶ در لندن درگذشت. تمامی مسؤلیت زندگی و چهار فرزند یادگار علی بر دوش پوران خانم بود. وی در طول ۴۱ سال بعد از علی که بخشی از آن نیز در غربت سپری شد تلاش کرد در حد توان، بار مسؤلیت را بر زمین نگذارد و اهداف و آرمان‌های دکتر را حفظ و در نشر اندیشه‌های دکتر شریعتی به سهم خود سهیم باشد.

او سرانجام ظهر جمعه ۲۶ بهمن بر اثر سکته مغزی در بیمارستان لاله تهران درگذشت. خیلی‌ها بی‌بی فاطمه یا همان پوران را به عنوان همسر دکتر شریعتی می‌شناسند و شاید ندانند که او خودش نویسنده بود، دکترای ادبیات فارسی از دانشگاه سوربن داشت و از مرحومه دکتر پوران شریعت رضوی دو کتاب به عنوان «طرحی از یک زندگی» و «یادگاران مانا» منتشر شده است. همچنین کتاب «برسد به دست پوران عزیز» شامل نامه‌های خصوصی مرحوم علی شریعتی طی سال اول اقامت در فرانسه سال ۱۳۹۴ با اجازه مرحومه پوران شریعت رضوی منتشر شد.

گرفتاری‌های مردم را مستند کنید

۱۰

فرهنگ

دوشنبه ۲۹ بهمن ۱۳۹۷ :: شماره ۵۳۲۶

امروز چی داریم؟

شخم در جشنواره

از ما می‌شنوید مثل بعضی از بچه‌های گروه فرهنگی، بی‌معرفت نباشید که بعد از دفاع از پایان‌نامه کارشناسی ارشد، همین‌جور دست خالی بلند شده‌اند و آمده‌اند تحریریه. بقیه بدانید این امر باعث اختلال جدی در ادامه تحصیل و هشتپلکو شدن مسیر دکتری شما خواهد شد. اصلاً هم اشاره خاصی به فرد خاصی نداریم که ابتدای همین هفته با نمره بالا، پایان‌نامه را ضربه فنی کرده و خوشحال و خندان به روزنامه برگشته! و اما بعد...

این جشنواره تون به تون شده آمد و رفت و تمام شد و ته دیگ‌هایش هم خورده شد و دیگ‌هایش را هم شستند و تمیز کردند و گذاشتند سر جایش و این بچه‌های سینمایی جام‌جم بی‌خیال جشنواره نمی‌شوند. الغرض که امروز هم علی‌آقای رستگار، خبرنگار طنز و خوش قلم در یک ائتلاف درون سرویسی با همکاری صابر خان محمدی یک جبهه واحد تشکیل داده و در یک صف قرار گرفته و صفحات ۱۰ و ۱۱ روزنامه را کنترات برداشته‌اند. این‌که این دوصفحه راجع به چیست هم باید محضر همایونی شما عرض کنیم صفحه دویل آقایان . که از قضا در میز فرهنگی هم دقیقاً روبه‌روی هم می‌نشینند. راجع به **رستگاری‌هاو نحسی‌های سیمِرخ** برای **کارگردان‌های جشنواره** است.

این موضوع یعنی چه؟ عرض می‌کنیم، رستگار رفته و ببلجه دستش گرفته و تاریخ جشنواره را حسابی شخم زده که بفهمد هر کارگردانی تا الان چند تا سیمِرخ گرفته. در ضمن این شخم زدن هم به نتایج و کشفیات جالبی رسیده که تشنگ هر پژوهشگری را خواهد پراند. پروفسور بالتازار گونِه! از جمله نتایج و کشفیات حضرت رستگار این‌که سیمِرخ برای بعضی‌ها آمد داشته و برای بعضی‌ها نحسی. بعضی‌ها بعد از گرفتن سیمِرخ، مراتب ترقی را آسانسوری رفته‌اند بالا و بعضی دیگر هم با مخ خورده‌اند زمین. دستپخت مشترک ائتلاف رستگار-محمدی را در دو صفحه بعد بخوانید.

وضعیت مملکت که قمر در عقرب شود طبعاً نهضت قورباغه و ابوطاخوانی هم اوج می‌گیرد. قضیه از چه قرار است؟! انصافاً نیاز مطلب پایین همین صفحه را کمتر همین ستون نمی‌بینید؟! حضرات قاچاقچی که توی وضعیت شیرتوشیر اقتصادی، سوراخی نیست که دست در آن نکرده باشند این مرتبه سراغ حوزه کتاب و نشر آمده‌اند و تا راه همان اندک نفس ناشران و کتابفروشان بخت برگشته را هم تنگ کنند و از نان خوردن، بیندازندشان. خبرنگاران حوزه کتاب روز گذشته به بازدید از سوله‌ای رفتند که چیزی حدود ۵۰۰ هزار جلد کتاب را در خود جای داده بود و جمیعاً فیوز پرانند. مشروح بحث قاچاق را توی همین صفحه بخوانید. در همین صفحه می‌توانید مطلبی هم درباره زنده یاد **پوران شریعت رضوی** همسر دکتر شریعتی که به تازگی درگذشته است، بخوانید.

سیمِرخ؛ بلا یا برکت؟

همه آنچه بر سر فیلمسازان برنده سیمِرخ کارگردانی جشنواره فیلم فجر آمد

۱۰

روزی دو تا سه دقیقه بود، این سرانه از طریق اطلاعاتی که در خانه کتاب منتشر می‌شود استخراج شد؛ این درحالی است که چندبرابر این آثار به صورت قاچاق چاپ و توزیع می‌شود.

این عضو اتحادیه ناشران سپس درباره این‌که آیا اتحادیه برنامه‌ای برای جلوگیری از فروش و توزیع کتاب در کانال‌های دستفروشان یا مترو دارد توضیح داد؛ یکی از اتفاقات اخیر این بود که اتحادیه با شهرداری تفاهم‌نامه‌ای امضا کرد که هرجایی که بخوانند نمایشگاه کتاب برگزار کنند و فروش کتاب داشته باشند دیگر شهرداری مجوز ندهد و از اتحادیه مجوز بگیرند. اتحادیه نیز به افرادی مجوز می‌دهد که بتوانند آنها را پیگیری کند تا در صورت تخلف با آنها برخورد کند.

عرفان پور با بیان این با کتابفروشی‌های متخلف برخورد شده است، گفت: در زمینه کتابفروشی متخلف ما با دو موضوع مواجه هستیم؛ کتابفروشی‌هایی که پروانه کسب از ما گرفته‌اند و کتابفروشی‌هایی که پروانه کسب نگرفته‌اند که بار مسؤلیت آن با گروه بازرسی اتحادیه است تا این کتابفروشی‌ها را شناسایی و با آنها برخورد کند. بخشی از کتابفروشی‌هایی که جواز دارند آگاهی ندارند که بخشی‌ها برای‌شان کتاب قاچاق و غیرقانونی می‌آورند. اینها نیاز به کار فرهنگی دارد تا اطلاع‌رسانی صورت بگیرد.

این عضو اتحادیه ناشران خاطرنشان کرد: عواقبی که قاچاق کتاب به نشر و مولف وارد می‌کند جبران‌ناپذیر است. بهترین مولفان و مترجمان کسانی هستند که شغل‌شان نوشتن و ترجمه است، زمانی که آنها نتوانند از طریق انتشاراتی‌ها کتاب‌های‌شان را منتشر کنند و یا انتشاراتی‌ها ورشکسته شده باشند و نتوانند کتاب‌های جدید مولفان و مترجمان را بگیرند دیگر کتابی برای قاچاقچیان کتاب پروانه نشر دارند، کسانی که به فرهنگ یک کشور وارد می‌شود؛ اما با توجه به این‌که به چرخه مالی توجه می‌شود، موضوع از دید همگان پنهان مانده است.

عرفان پور با بیان این‌که قاچاقچیان کتاب از کاغذ با نرخ ارز دولتی نیز استفاده کرده‌اند، گفت: خیلی از قاچاقچیان کتاب پروانه نشر دارند، کسانی که پرونده دارند با حکم قضایی پروانه‌شان را باطل می‌کنیم. این اقدامات تازه شروع کار ماست و با ناشر متخلف و بساطی متخلف برخورد می‌شود. بیشترین کمکی که شما می‌توانید انجام دهید این است که ابعاد کار را برای مردم روشن کنید. این‌که چه خطری مردم ما را تهدید می‌کند. ☞

کتاب‌شش تا هشت پرونده است که حدود ۲۵ تا ۳۰ شاکی دارند، افزود: البته تعداد زیادی از ناشران شکایت نکرده‌اند؛ مثلاً یکی از مهم‌ترین ناشران که نشر امیرکبیر است شکایت نکرده که برای من عجیب است که چرا وارد نمی‌شود.

وکیل پرونده قاچاق کتاب درباره این که آیا جنبه عمومی برای جرم قاچاق در نظر گرفته می‌شود گفت: درباره کتاب‌های غیرمجاز جنبه عمومی وجود دارد و دادستانی وارد این مساله می‌شود. اما درباره کتاب‌های قانونی که ناشر آن را پیگیری می‌کند جنبه عمومی جرم وجود ندارد و با گذشت شاکی خصوصی پرونده بسته می‌شود.

او همچنین درباره فعالیت یکی از قاچاقچیان کتاب گفت: فعالیت این قاچاقچی به یک یا دو انبار منوط نیست. این فرد به شکل گسترده‌ای فعالیت می‌کرده است. اگر من بخواهم به این پرونده رسیدگی کنم به عنوان یک باند به آنها نگاه می‌کنم. این قاچاقچی فقط یک نفر نیست بلکه چهار نفر هستند و با بیرون بودن هر یک از آنها این مسائل ادامه پیدا می‌کند و چیزی نیست که بگویم با یک بار دستگیر شدن، فعالیت‌شان محدود می‌شود.

محمّد تقی عرفان‌پور از اعضای اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران نیز درباره سرنوشت کتاب‌های انبار اظهار کرد: کتاب‌هایی که مشاهده می‌کنید حاصل تلاش هشت‌ساله کارگروه سیانت است که تازه به ثمر نهشته است. این کتاب‌ها طبیعتاً مطابق با استانداردهای چاپ ناشران چاپ نشده است. ما تاکید داریم این کتاب‌ها معدوم شوند. او با بیان این‌که موضوع قاچاق کتاب سابقه ۳۰ ساله دارد، گفت: بخشی از این مطلب به نگاه افراد به نشر می‌گردد. افرادی که شناخت فرهنگی ندارند با عنوان شغل پرسود سراغ این کار آمده‌اند؛ مثلاً کتابی که ناشر هزار نسخه از آن را منتشر کرده، قاچاقچیان ۸۰۰۰ نسخه چاپ کرده‌اند، پس افراد به عنوان یک کار پر درآمد به نشر نگاه می‌کنند.

عرفان پور در ادامه خاطرنشان کرد: یکی از اهداف ما از بازدید، بحث فرهنگی این موضوع است. این موضوع باید از نظر فرهنگی در جامعه توسعه پیدا کند. خیلی از افراد که کتاب‌ها را می‌خرند اطلاع ندارند این کتاب‌ها مالک دارند. امروزه قلم در خطر است زیرا امرار معاش بسیاری از نویسندگان و مترجمان از راه نوشتن و ترجمه متن است.

او همچنین بیان کرد: آماری که برای سرانه مطالعه وجود داشت با کشف کتاب‌های قاچاق به هم ریخت. بنا بر اعلام مراجع ذی‌ربط، سرانه مطالعه

خبرنگاران کتاب از انبار ۵۰۰ هزار جلدی قاچاق کتاب بازدید کردند

قاچاقچیان فرهیخته

قاچاق سال‌ها ادامه داشته باشد زیرا این موضوع به اجتماع بازمی‌گردد. این ماجرا از بین نمی‌رود، اما می‌توانیم آن را تضعیف کنیم. به گفته این عضو کارگروه سیانت، بیش از ۵۰۰ هزار نسخه کتاب قاچاق کشف شده است که برآورد هزینه‌شان بین ۱۵ تا ۲۰ میلیارد تومان است، زیرا بسیاری از کتاب‌ها قیمت ندارند یا به دلار هستند، بنابراین برآورد هزینه‌شان دقیق نیست.

او همچنین تاکید کرد: ناشران زمانی به فکر مقابله با این افراد افتادند که کتاب‌های پر فروش‌شان به صورت غیرقانونی چاپ شد.

همچنین علی فواکه، وکیل پرونده قاچاق کتاب در انتهای تحقیقات مقدماتی و در مرحله موعد صدور قرار است. بازپرس رسیدگی‌کننده درباره پرونده تصمیم‌گیری و آن را برای دادگاه ارسال می‌کند.

او درباره خلأ قانونی راجع به پدیده قاچاق نیز گفت: از لحاظ قانونی عنوان قاچاق مانعی است برای این‌که بخواهیم این کتاب‌ها را پیگیری کنیم. قانون سال ۱۳۴۸، حمایت از مولفان، مصنفان و هنرمندان و دیگری قانون سال ۵۹ درباره ترجمه تکثیر و نشر آثار است. بحثی که با بازپرس پرونده داشتیم این بود که اکثر این کتاب‌ها شامل قانون حمایت از مولفان نمی‌شوند و به این نتیجه رسیدیم که در این زمینه خلأ قانونی وجود دارد. البته قانون مولفان سال ۵۹ نیازی به شرایط قانون نسبت به قانون سال ۴۸ ندارد و از طریق آن قانون هرگونه تصویربرداری از کتاب‌هایی که قبلاً توسط ناشران چاپ شده، بدون اجازه صاحبان اثر و ناشران جریم‌انگاری شده است. بنابراین این‌که گفته می‌شود قانون حمایت نمی‌کند درست نیست.

او درباره تعداد پرونده‌های موجود در زمینه قاچاق کتاب هم بیان کرد: اولین پرونده قاچاق کتاب برای دو سال پیش است اما متأسفانه به دلایلی مانند تغییر و تحولات شعب منجر به صدور قرار نشده است. اما مهمترین پرونده ما از اردیبهشت ۹۷ شروع شده است که مربوط به یکی از قاچاقچیان کتاب است که تا پایان سال پرونده‌آمدگی ارسال به دادگاه را دارد. تعداد شاکیان پرونده اخیر ۲۲ شاکی از ناشران است.

فواکه با بیان این‌که تعداد پرونده‌های قاچاق